

HØGSKOLEN I SØR-TRØNDELAG

Høgskoleadministrasjonen

NOTAT

TIL: Høgskolestyret	Dato: 28.10.04
FRA: Høgskoledirektøren	Arkiv:
	HS-sak: 067/2004

SAK: REDUKSJON I ANTALL STUDIEPLASSER – FORELØPIG DRØFTING

Tidl. sak(er):

Kopi til:

Vedlegg: Oversikt over ikke programbundne studieplasser.
Innspill fra avdelingene (med unntak av AMMT).

Innledning

I forslag til statsbudsjett for 2005 foreslår regjeringen å kutte basisfinansieringen for 4000 studieplasser (60-studiepoengsenheter, heretter kalt SPE), og pålegger institusjonene å tilpasse opptaket i 2005 slik at en kapasitetsreduksjon gjennomføres. For HiST sin del, foreslås det en reduksjon i antall SPE på 115. Samtidig får HiST tilført 20 omfordelte studieplasser på ingeniørutdanningene, og det videreføres 18 studieplasser på audiografutdanningen. Netto reduksjonen blir dermed på 77 SPE.

Hva betyr så reduksjonen i opptakstall? Tallene fra UFD er som nevnt fullproduserende årsverk (SPE). Dersom man anslår 85 prosent "effekt" av de studentene som tas opp som en gjennomsnittsvurdering, gir dette:

18 SPE audiograf $\approx$ 21 studenter

20 SPE ingeniør $\approx$ 24 studenter

115 SPE totalt $\approx$ 135 studenter

Gjennomføringen kan variere mye mellom de ulike utdanningene, og kanskje må man ta opp enda flere studenter til for eksempel ingeniørutdanningene. I budsjettfordelingsmodellen er 85 prosent benyttet som et gjennomsnitt for hele høgskolen. Vår produksjon pr student er imidlertid synkende, fra 49,76 til 47,84 studiepoeng pr student på to år (82,9 prosent til 79,7 prosent gjennomføringsgrad sett i forhold til 60 studiepoeng pr år).

Avdelingene ble bedt om innspill til en rekke aspekter knyttet til hvordan høgskolen vil måtte tenke i forbindelse med reduksjonene, og de ble også bedt om en tilbakemelding på hvordan de ville foreta reduksjonene om de for eksempel skulle kutte med 30 studieplasser.

Dekangruppen fikk i uke 44 forelagt et prinsipp- og diskusjonsnotat fra SFS, som trakk frem ulike aspekter i forhold til hvor og hvordan nedskjæringene i antall studieplasser skal gjennomføres. Det ble ikke fremsatt konkrete forslag i notatet, og det vil det heller ikke bli gjort i denne høgskolestyresaken. Det er ønskelig at høgskolestyret foretar en drøfting av saken, før konkrete forslag til nedskjæring kommer på bordet i desembermøtet.

Inntektsbortfall ved reduksjon av studieplasser

Nettoreduksjonen på 77 SPE fører til en budsjettnedgang i rammen for 2005 på 536 000 NOK. Det reelle inntektsbortfallet blir imidlertid mye større over år, noe som illustreres av beregningene under.

Finansierings-kategori	Basis	Produksjon	Totalt pr. plass pr. år	Antall studie-plasser	Totalt pr. år	Nominelt inntektsbortfall over 10 år
D	39 000	38 000	77 000	115	8 855 000	88 550 000
E	39 000	32 000	71 000	115	8 165 000	81 650 000
F	39 000	26 000	65 000	115	7 475 000	74 750 000

Beregningene over viser samlet inntektsbortfall ved høgsolen. Den bygger på en forutsetning om at UFDs reduksjon i basisbevilgning skjer i finansieringskategori F for hele bortfallet, prisene for 2005 og at det er fullproduserende studentårsverk som inngår i beregningene. Videre er det ikke tatt hensyn til periodiseringer, det er m.a.o. et år hvor hele effekten er inntrådt som vises i beregningen.

Avdelingene kan trekkes i basis i forhold til høgsolens interne kategorier, og her kan man bruke skjønn i fordelingen.

Finansierings-kategori	Basis	Bevilget basis i kategori	Diff. bevilget og trukket basis	Antall studie-plasser	Totalt differanse pr år.	Differanse over 10 år
D	39 000	57 000	18 000	115	2 070 000	20 700 000
E	39 000	48 000	9 000	115	1 035 000	10 350 000
F	39 000	39 000	0	115	0	0

Beregningene over viser en oversikt over differansen mellom tildelt basisbevilgning og trukket basisbevilgning ved bortfall av studieplasser i de forskjellige kategoriene.

To ytterpunkter kan være:

- 1) Om en antar at en kan få til en kostnadsreduksjon som er i samsvar med det opprinnelige bevilgningsnivået, vil det kunne lønne seg å ta hele kuttet i kategori D. En "frigjør" da 2 mill pr år ved at kostnadskuttet blir større enn inntektsbortfallet.
- 2) Om en ikke forventer å kunne kutte kostnader overhodet, bør en kanskje ta hele kuttet i kategori F, men fordele den finansielle byrden jevnt over hele høgsolen.

Inntektsbortfallet vil få innvirkninger på bemanningssituasjonen, og et inntektsbortfall i størrelsesorden 8 millioner tilsvarer ca. 14 stillinger (10 faglig og fire administrativt tilsatte).

Prinsipp- og diskusjonsgrunnlag

Tilnærming til problemstillingen

Man kan ta utgangspunkt i to svært forskjellige tilnærmingsmåter. For det første, høgsolen kan velge å ta opp færre studenter i tråd med nedskjæringene i statsbudsjettet, slik at resultatet blir en faktisk kapasitetsreduksjon i studiepoengsproduksjonen. Dette krever en videre drøfting av hvordan kuttene i studieplasser skal gjennomføres. En annen mulighet som finnes, er å foreta kraftige overbookinger i fastsetting av tilbudstall, for på den måten å kompensere for en reduksjonen i antall studieplasser. Den siste tilnærmingen *kan* ha uheldige virkninger

på lengre sikt, ved at høgsolen får enda færre studieplasser som en konsekvens av at studiepoengsproduksjonen ikke går ned. Vi kan også komme til å ødelegge vår egen argumentasjon om for lave bevilgninger pr studieplass, dersom vi velger denne løsningen. Behovet for synliggjøring av konsekvensene av nedskjæringene er også et element i diskusjonen. Store kutt på en gang synliggjør konsekvensene mer enn om man gjennomfører mindre kutt over tid på mange utdanninger. Hva som er taktisk og strategisk riktig overfor departementet må ses i forhold til høgsolens interne budsjettmessige belastninger.

Dersom antall studieplasser skal reduseres, og det dermed skal tas opp færre studenter, er det viktig å ta med i vurderingen hvilke kostnadsreduksjoner ulike kutt vil føre til for høgsolen. Et mindre kutt i antall studieplasser på et større antall utdanninger vil for eksempel gi en mindre kostnadsreduksjon enn om ett eller flere studietilbud legges ned. Dette skyldes at minimum 60 prosent av utgiftene forbundet med hver enkelt studieplass, er knyttet til faglig tilsatte. Kun mindre nedskjæring i antall studieplasser vil normalt ikke føre til at antall faglig tilsatte kan reduseres.

I denne sammenhengen kan det også være relevant å trekke fram noen av resultatmålene som stilles til de statlige høgsolene i budsjettforslaget:

- ”følge opp måla i Kvalitetsreforma
- auke talet på lærarar og lærarstudentar som har utdanning i sentrale skolefag som språk og realfag
- auke samarbeidet med samfunns- og næringsliv med omsyn til innovasjon, forskning, utviklingsarbeid og studietilbod, inkludert etter- og vidareutdanningstilbod
- utnytte den studiekapasiteten dei har løyving for”

Færre studieplasser – hvor skal de tas fra?

En kan legge mange forskjellige aspekter til grunn for diskusjonen rundt hvordan høgsolen skal gjennomføre nedskjæringen i antall studieplasser. Følgende aspekter vil bli belyst nærmere:

- rekruttering av søkere/studenter – søkertall og poenggrenser
- pålagte aktivitetskrav fra departementet
- høyere/lavere grad – pris på studier, videreutdanninger/grunnutdanninger
- praksisplasser
- fysiske rammebetingelser (undervisningsrom, lesesaler, laboratorier og lignende)
- etterspørsel i arbeidsmarkedet

Rekruttering av søkere/studenter – søkertall og poenggrenser

Det er stor variasjon i søkertallene for grunnutdanningene ved HiST, og mens det til noen utdanninger er lange ventelister, er det for andre utdanninger vanskelig å få fylt opp de plassene som finnes. Tabellen på neste side viser hvor mange primærsøkere det var til hver studieplass i NOM-opptaket 2004:

Søkere pr. studieplass

		Studie- plasser	SØKERTALL 2004			
STUDIUM			Antall søkere (søk- nader)	Antall søkere pr. studie- plass	Ant. pri- søkere	Ant.pri- søkere pr studie- plass
KODE	NAVN					
219003	Høgskoleing. Bygg	70	711	10,16	199	2,84
219005	Høgskoleing. Elektro	120	497	4,14	144	1,20
219009	Høgskoleing. Kjemi	25	159	6,36	24	0,96
219012	Høgskoleing. Maskin	45	351	7,80	75	1,67
219013	Høgskoleing. Metall/matr.	15	111	7,40	5	0,33
219016	Høgskoleing. logistikk	25	221	8,84	49	1,96
219025	Ingeniør Elektr-2	15	55	3,67	16	1,07
219032	Ingeniør Maskin-2	15	48	3,20	17	1,13
	SUM AFT	330	2153	6,52	529	1,60
219346	Næringsmiddeltekn.	85	389	4,58	85	1,00
219701	Radiografutdanning	40	1291	32,28	260	6,50
219702	Bioingeniør	55	579	10,53	99	1,80
	SUM AMMT	180	2259	12,55	444	2,47
219050	Sykepleier	180	2815	15,64	880	4,89
	SUM ASP	180	2815	15,64	880	4,89
219060	Vernepleier	82	879	10,72	118	1,44
219070	Barnevernsped.	75	1902	25,36	369	4,92
219080	Sosionom	90	1692	18,80	362	4,02
219700	Ergoperapi	90	1358	15,09	172	1,91
219703	Fysioterapi	60	2409	40,15	663	11,05
219704	Audiograf	40	678	16,95	99	2,48
	SUM AHS	437	8918	20,41	1783	4,08
219004	Høgskoleing. Data	95	404	4,25	83	0,87
219287	Informasjonsbehandling	10	283	28,30	74	7,40
219374	Drift og vedlikehold	35	509	14,54	173	4,94
	SUM AITEL	140	1196	8,54	330	2,36
219110	Allmennlærer	120	1488	12,40	355	2,96
219115	Allmennlærer m/realfag	60	503	8,38	62	1,03
219221	Tegnspråk	15	534	35,60	137	9,13
219466	Tegnspråk og tolking	20	302	15,10	67	3,35
	SUM ALT	215	2827	13,15	621	2,89
219035	Økonomi-administrasjon	240	2089	8,70	741	3,09
	SUM TØH	240	2089	8,70	741	3,09
	SUM HIST	1722	22257	12,93	5328	3,09

Til tre av utdanningene var det færre søkere enn det var studieplasser, og alle tre er ingeniørutdanninger. Fysioterapeututdanningen har flest primærsøkere pr. studieplass (11,05), etterfulgt av årskurset i tegnspråk (9,13). ASP er med sin ene grunnutdanning, den avdelingen som har flest primærsøkere pr. studieplass (4,89), mens AFT har færrest primærsøkere pr. studieplass (1,60).

Søkertallene bør ses i sammenheng med det antall studenter som faktisk møtte opp på utdanningene ved studiestart, og antall aktive studenter pr. 1. oktober. Ikke alle søkere blir funnet kvalifisert, men samtidig kommer det nye søkere til via restetorget som åpnes umiddelbart etter hovedopptaket. Tabellen under viser antall studenter som er registrert pr. 1. oktober.

Antall studenter pr. 1.10.04

Studie-kode	Studienavn	Budsj. plasser	Utsatt plass til 2005	Antall studenter pr. 1.10.04
219003	Ing, bygg	70	9	72
219004	Ing, data	95	6	58
219005	Ing, elektro	120	3	121
219009	Ing, kjemi	25	0	23
219012	Ing, maskin	45	8	62
219013	Ing, metallurgi	15	0	10
219016	Ing, transport	25	3	31
219025	Ing, elektronikk 2 år	15	0	7
219032	Ing, maskin 2 år	15	0	12
219035	Øk.adm.	240	12	278
219050	Sykepleier	173	1	190
219060	Vernepleier	82	2	87
219070	Barnevernsped.	75	0	79
219080	Sosionom	90	3	95
219110	Allmennlærer	120	3	138
219115	Allmennl, real	60	1	60
219221	Tegnspråk	15	0	16
219287	Info.behandling	10	0	53
219346	Næringsmiddel	85	1	94
219374	Drift EDB-syst	40	4	81
219466	Tegnspråk og tolking	20	1	23
219700	Ergoterapeut	90	1	107
219701	Radiograf	40	1	40
219702	Bioingeniør	55	3	69
219703	Fysioterapeut	60	1	73
219704	Audiograf	40	2	43

Det er fortsatt noen studier som har færre studenter enn det er studieplasser, til tross for annonsering av ledige plasser på restetorget. AFT og AITeL kompenserer til en viss grad ved å ta inn flere studenter enn det er studieplasser til utdanninger der det er mange nok søkere. Igjen ser vi at det er ingeniørutdanningene (inklusive AFTs to toårige ingeniørutdanninger)

som sliter med å fylle opp studieplassene. I den forbindelse kan det være grunn til å minne om at høgsolen er blitt tildelt 20 omfordelte studieplasser til akkurat disse utdanningene.

Ved alle ingeniøruddanningene ved HiST, med unntak av 3-årig maskin og bygg, fikk alle kvalifiserte søkere tilbud om studieplass i 2004. Det samme var tilfelle for næringsmiddelteknologutdanningen og informatikkutdanningen med vekt på informasjonsbehandling. Bortsett fra disse, var det konkurranse om studieplassene på HiSTs øvrige utdanninger. Sosionom- og radiografutdanningene opplevde en liten nedgang i poenggrensene i år, mens de andre utdanningene opplevde en økning. Flere av utdanningene ved HiST har landets høyeste poenggrense, bl.a. fysioterapeut, vernepleier, radiograf, byggingeniør og allmennlærer.

Det blir fra skoleåret 2005/06 innført nye opptakskrav for lærerutdanningene (poeng- og karakterkrav) og for informatikkutdanningene (krav om fordypning i matematikk). Dette kan føre til enda større problemer med å fylle studieplassene på sistnevnte utdanninger, mens lærerutdanningene ved HiST ser ut til å skulle kunne opprettholde antall studenter. Man kan også tenke seg at opptakskravet der en kombinerer opptakspoeng med karakterer i norsk og matematikk, vil kunne gi flere svake studenter.

Pålagte aktivitetskrav fra departementet

Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) har fastsatt aktivitetskrav for en rekke av utdanningene ved HiST. Kravene sier hvor mange 60-studiepoengsenheter som skal avlegges første studieår, og tabellen under viser departementets aktivitetskrav for HiST.

Aktivitetskrav

Utdanning	Ant. 60-studiepoengsenheter
Sykepleier	205
Fysioterapeut	57
Ergoterapeut	78
Radiograf	26
Bioingeniør	39
Audiograf	34
Vernepleier	69
Døvetolk	32

Tabell som viser opptakstall i henhold til helsedepartementet blir ettersendt, ev utdelt på møtet.

For å oppfylle disse aktivitetskravene, vil det være nødvendig å ta opp et høyere antall studenter, i og med at ikke alle som blir tatt opp, kommer til å produsere 60 studiepoeng det første året. En mulighet er å søke departementet om reduserte aktivitetskrav, slik at det blir mulig å kutte studieplasser også på disse utdanningene. Det HiST *kan* risikere ved en slik søknad, er å bli fratatt studieplasser senere, studieplasser som da kan bli tildelt andre høgsoler.

Budsjettdokumentet 2003-2005 har en oversikt over departementets aktivitetskrav og høgsolens resultat i forhold til disse for årene 2002/2003 og 2003/2004. Måloppnåelsen er jevnt over god, og radiograf og bioingeniør ligger langt over kravene fra departementet.

Radiograf hadde da som nå et aktivitetskrav på 26 SPE, og resultatet for 2002/2003 var 46,3. Aktivitetskravet til bioingeniør var 39, og resultatet for 2002/2003 var 60,7. Dette betyr at det kan være mulig å redusere noe, og likevel oppfylle det fastsatte aktivitetskravet. På den annen side er dette dyre utdanninger med muligens liten mulighet for kostnadsreduksjon. Høgskolen har tidligere argumentert overfor departementet med at 40 studieplasser pr kull er nødvendig for å ha økonomisk bærekraft (kritisk masse) i denne type studier.

Høyere/lavere grad – pris på studier, videreutdanninger/grunnutdanninger

Utdanningene ved HiST spenner over tre utdanningskategorier i undervisningskomponenten i finansieringssystemet. Dette er kategoriene D, E og F, (A har høyest pris, F har lavest pris), i tillegg til en fast pris for utvekslingsstudenter. Det er nok en realitet at kostnadene for noen studier er høyere enn det kategoriseringen skulle tilsi, kanskje hovedsakelig pga av de reelle praksiskostnadene.

De fleste av videreutdanningene som er finansiert over høgskolens budsjett, med unntak av masterutdanningene, er ettårige utdanninger. Grunnutdanningene er hovedsakelig i kategoriene D (sju utdanninger) og E (15 utdanninger), men vi har også tre grunnutdanninger i den billigste kategorien. Størsteparten av videreutdanningene tilhører kategori F, men helsesøster og psykisk helsearbeid tilhører kategori E. De to sistnevnte videreutdanningene har til gjengjeld en stor andel av alle videreutdanningsstudentene. Masterstudiene på TØH tilhører kategori D. Kostnadene ved de ulike utdanningene avhenger også i stor grad av om det er fast tilsatte eller timelærere som driver de ulike studietilbudene.

Det er usikkert hva departementet har tenkt med årets nedskjæringer i antall studieplasser. Er disse ment å ha ettårige eller flerårige effekter? Kan høgskolen regne med at antall studieplasser vil holde seg på samme nivå neste år, vil det komme flere kutt, eller vil antallet studieplasser øke igjen? Dette er spørsmål som er særdeles relevante i forhold til hvor og hvordan høgskolen skal kutte studieplasser.

For reguleringen av kapasiteten, er det generelt enklere å ta det ut på ettårige utdanninger. Dersom alle 135 skal tas på ett år på treårige utdanninger, vil det oppstå en jo-joeffekt i opptaket. Tabellen under illustrerer kutt i en treårig utdanning med et årlig opptak på 500:

	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4
1. klasse	500	365	500	500	365
2. klasse	500	500	365	500	500
3. klasse	500	500	500	365	500
	1500	1365	1365	1365	1365

Selv om man foretar den nødvendige nedskjæringen, vil det være vanskelig å bli kvitt kostnader på denne måten. En kan imidlertid tenke seg en kombinasjon av kutt på ettårige og treårige studier der slike jo-joeffekter elimineres.

UFD trekker oss for billigste kategori studenter. Dersom vi reduserer på dyre utdanninger, kan det bli noen midler i mellom som kan brukes konstruktivt. Dette forutsetter både at vi klarer å redusere kostnadene, og at ikke studiepoengsproduksjonen utbalanserer dette (lavere studiepoengsproduksjon på dyre utdanninger fører til en større nedgang i budsjettet, enn om studiepoengsproduksjonene reduseres på billigere utdanninger).

Det er også viktig å se på rekrutteringen til masterutdanninger. Isolert sett kunne det være enkelt å kutte studieplasser på grunnutdanningen ved TØH, men motargumentet kan nettopp være rekrutteringssituasjonen til avdelingens masterutdanninger. Det samme kan gjelde for ALT, som planlegger oppstart av masterutdanninger. Det er mulig at avdelingen selv må sørge for storparten av rekrutteringen, og dette må vurderes i forhold til nedskjæringer i grunnutdanningene.

Praksisplasser

Mange av utdanningene ved HiST har praksis som en viktig del av utdanningen, og det er en stor utfordring å skaffe praksisplasser til alle studentene. Særlig vanskelig er det å skaffe et tilstrekkelig antall praksisplasser til sykepleierstudentene og ergoterapeutstudentene, og dette gjør at denne utdanningen er ekstra sårbar i forhold til opptakstill. Det har også til tider vært problematisk å skaffe nok praksisplasser for fysioterapeut- og audiografutdanningene. Å måtte bruke praksisplasser utenfor vår egen region, innebærer økte kostnader for høyskolen. Det er varslet at sykehuset vil arbeide for å få til en reduksjon i antall sykepleierstudenter, og vi kan risikere nedskjæring uansett dersom arbeidsmarkedet tilsier kutt.

Fysiske rammebetingelser

Det er usikkert hvor mye dette aspektet bør vektlegges, og om det i det hele tatt skal vektlegges. Særlig tatt i betraktning at høyskolen er inne i en prosess i forhold til nye lokaler og samlokalisering for avdelingene og utdanningene.

Etterspørsel i arbeidsmarkedet

Arbidsmarkedet i Trondheim er stramt for svært mange yrkesgrupper. Tradisjonelt har det vært lettere for en del yrkesgrupper å få jobb i distriktene, men dette ser ut til å være i ferd med å endre seg for noen. Aetats septemberrapport viser at ledigheten fortsetter å øke innen helse-, pleie og omsorgsarbeid, og sykepleiere er blant dem som opplever økt ledighet. Den økende ledigheten skyldes hovedsakelig en stram kommuneøkonomi. Målt i prosent av arbeidsstyrken er arbeidsledigheten fortsatt lav for dette yrket.

Blant ingeniører og datateknisk personell går ledigheten nå ned. Dette skyldes blant annet økt etterspørsel etter arbeidskraft innenfor industri og bygg og anlegg.

Arbeidsledigheten øker blant personer med høyere utdanning, særlig blant de over 30 år. Sysselsettingen blant kvinner med høyere utdanning har hatt en noe svakere utvikling enn blant menn med høyere utdanning. Dette har sammenheng med at kvinner oftere jobber i offentlig sektor enn menn. Bedre utvikling i privat sektor, herunder industrien, har bidratt til at ledigheten går mest ned blant menn uten høyere utdanning. Dette gjelder særlig de under 30 år. Ledigheten er imidlertid fortsatt høyere for denne gruppen enn for middelaldrende og eldre.

Framtidens etterspørsel etter ulike typer arbeidskraft er vanskelig å forutse, og det er ikke uvanlig at prognosene endres. Dette har blant annet vært tilfelle når det gjelder lærere. Nye måter å organisere grunnskolen på, kan for eksempel ha betydning for hvor mange nye lærere det vil være behov for framover. Ny teknologi, kommuneøkonomi, politiske føringer og lignende, vil også ha betydning for arbeidsmarkedet, uansett yrkesgruppe. Dette reiser spørsmålet om hvor stor betydning arbeidsmarkedsprognoser skal ha for høyskolens drøfting av studieplasser. Man bør nok uansett ta det med i betraktningen, og det må også ses i sammenheng med utdanningskapasiteten nasjonalt.

Figuren under viser ledighetsnivået i mai i år, fordelt på yrke.

Figuren under viser utviklingen i ledighetsnivået fra mai 2003-mai 2004, fordelt på yrkesbakgrunn.

Vi ser av tabellen at ledigheten innenfor helse-, pleie og omsorgsyrkene er blant det som øker mest, og dette er en interessant utvikling med tanke på at høyskolen utdanner mange personer nettopp til disse yrkene. Det er imidlertid viktig å merke seg at dette er veldig grove kategoriseringer, og at det finnes store variasjoner, blant annet innenfor nettopp helse-, pleie og omsorgsyrkene. Vi har heller ingen oversikt over hvor mange det er som arbeider i jobber som ikke er direkte relevante for utdanningen deres.

Drøfting i dekanmøtet

Høyskolen kan velge å gjennomføre nedskjæringene i grunnutdanningene, videreutdanningene eller i høyskolestyrets strategiske studieplasser. En kan velge å benytte "ostehøvelmetoden", d.v.s. kutte et lite antall studieplasser på mange utdanninger, eller å

legge ned ett eller flere studietilbud. Sistnevnte løsning vil bli mest merkbar og synlig både internt i høgsolen og eksternt, og en slik løsning vil også være den mest kostnadsbesparende.

Det kan bli vanskelig å opprettholde samme opptakstall på alle utdanningene som er pålagt aktivitetskrav fra UFD. Dersom det skal kuttes i noen av disse utdanningene, må det søkes til departementet om å få redusert aktivitetskravene.

Høgskoledirektøren forstår proposisjonen slik at nedskjæringene skal foretas samlet i 2005. Dekanmøtet drøftet likevel muligheten for å gjennomføre nedskjæringene over en treårsperiode. Det var enighet om at dersom en kutter på treårige utdanninger, må det kuttes jevnt hvert år, for å unngå uheldige jo-joeffekter.

Dekanmøtets foreløpige konklusjon ble en kombinasjon av nedskjæring i ett- og treårige utdanninger. Det var enighet om at det kunne være hensiktsmessig å kutte studieplasser på sykepleierutdanningen over en treårsperiode, samtidig som antallet strategiske plasser og videreutdanningsplasser reduseres.

Høgskoledirektørens vurdering og eksemplifisering

Bakgrunnen for departementets kutt, er så vidt høgskoledirektøren har forstått, kraftige overbookinger, som igjen har resultert i økt studiepoengsproduksjon i sektoren. UFD ønsker en høy studiepoengsproduksjon, men denne skal komme som et resultat av økt effektivitet blant studentene (økt studiekvalitet), og ikke som et resultat av overbooking.

Spillereglene er endret med regjeringens budsjettforslag, og risikoen er stor i forhold til de konsekvensene dette kan føre med seg for høgsolen. Dersom en er lojal overfor departementets krav og kutter opptakstallene, kan resultatet bli en lavere studiepoengsproduksjon og dermed også et inntektstap. Det er dessuten interessant å se hvordan de øvrige høgsolene forholder seg til nedskjæringene, og hvorvidt de velger å være lojale overfor departementets krav, eller om de velger å ta størst hensyn til den økonomiske siden ved dette.

Høgskoledirektøren ber styret drøfte hvordan kuttene skal foretas, og vil komme med noen eksemplifiseringer for å illustrere hvordan det *kan* gjøres.

1. En kan velge å ta hele kuttet på videreutdanningene (opptakstallet reduseres med 135). Hele kuttet tas dermed under ett, og konsekvensene vil bli merkbare. Høgsolen vil på denne måte redusere kostnadene (kompenserer for inntektsbortfallet), og samtidig er det et tydelig signal overfor departementet og omverdenen for øvrig, på konsekvensen av nedskjæringene fra sentralt hold. Ved å kutte så mye på videreutdanningene, vil høgsolen imidlertid miste en verdifull kontaktflate mot arbeidslivet og praksisfeltet.

2. Eksemplet under viser hvordan nedskjæringen kan gjennomføres ved å kutte i et mindre antall utdanninger, og samtidig foreta hele kuttet på samme tid.

2005	3-årig grunnutdanning X/ 3-årig grunnutdanning Y	- 45 plasser
	Ikke programbundne	- 90 plasser
2006	3-årig grunnutdanning X/ 3-årig grunnutdanning Y	- 90 plasser
	Ikke programbundne	- 45 plasser

2007	3-årig grunnutdanning X/ 3-årig grunnutdanning Y	- 135 plasser
------	---	---------------

Ulempen ved en slik løsning er at opptakstallene vil variere fra år til år.

3. Neste eksempel viser hvordan en kan foreta nedskjæringen i henhold til dekanmøtets foreløpige konklusjon; en kombinasjon av kutt i grunnutdanninger fordelt over tre år, kutt i strategiske plasser og i ikke programbundne studieplasser:

3-årige grunnutdanninger:

Utdanning X: 20 studieplasser pr år i 3 år	=>	60 studieplasser
Utdanning Y: 10 studieplasser pr år i 3 år	=>	30 studieplasser
Utdanning Z: 5 studieplasser pr år i 3 år	=>	15 studieplasser
Samlet kutt i grunnutdanningene over 3 år	=>	105 studieplasser

Strategiske studieplasser:

Reduserer med 15 studieplasser i 2005	=>	15 studieplasser
Samlet kutt i strategiske studieplasser	=>	15 studieplasser

Ikke programbundne studieplasser:

Videreutdanning X: 5 studieplasser i 2005	=>	5 studieplasser
Videreutdanning Y: 10 studieplasser i 2005	=>	10 studieplasser
Samlet kutt i ikke programbundne studieplasser	=>	15 studieplasser

Samlet kutt i studieplasser over en 3-årsperiode =>	135 studieplasser
---	--------------------------

Den økonomiske innsparingen ved å kutte på denne måten, blir mindre enn om man fjerner et helt studium. En vil kunne spare inn noe på utgifter i forbindelse med praksis (dersom en kutter i grunnutdanninger som har praksis), og veiledning av enkeltstudenter i utdanninger som problembasert læring.

Dersom en skal redusere opptakstallet på utdanninger som har et pålagt aktivitetskrav, må en som tidligere nevnt søke departementet om dette. Selv om dette er en drøftingssak, oppfordres Høgskolestyret til å komme med signaler på innenfor hvilke områder en bør søke om reduserte aktivitetskrav, slik at en ev søknad kan sendes snarest mulig. Dersom aktivitetskravene *ikke* reduseres, er det behov for en reserveløsning.

I forbindelse med denne saken er det også relevant å be styret se fremover i forhold til studieporteføljen til høgskolen. En må blant annet drøfte på hvilken måte en skal skaffe til veie det ønskede antall plasser til masterstudiene. En mulighet kan være å overflytte studieplasser fra bachelorstudier til masterstudier (eks TØH), eller å omgjøre videreutdanningsplasser til studieplasser på master på ALT. Det kan også være aktuelt å utarbeide en treårsplan for oppbygging eller omgjøre av kjemiutdanningen, som i dag sliter med rekruttering og studiepoengsproduksjonen. Dersom utdanningen ikke makter å oppnå en vesentlig vekst i løpet av en treårsperiode, kan en for eksempel overflytte noen av disse studieplassene til maskiningeniørutdanningen (metallurgi), og noen til en masterutdanning i teknologi.

Høgskolens studieportefølje må drøftes i lys av momentene i dette saksframlegget, og da særlig i forhold til etterspørselen etter de ulike utdanningene. Da tenker en både i forhold til

søkertall (etterspørsel etter en utdanning fra personer som ønsker å studere), og i forhold til arbeidsmarkedets etterspørsel etter ulike yrkesgrupper (utdannet ved HiST).

Forslag til vedtak:

Saken ble drøftet.